



دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۵

۹۸/۰۶/۰۸ جمعه

آزمون‌های سراسری کاج

گزینه‌های درسی را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹



پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره‌ی دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۱۶۵ دقیقه	تعداد سوالاتی که باید پاسخ دهید: ۱۸۰

عنوانی مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	فارسی ۲	۲۰	۱	۲۰	۱۵ دقیقه
۲	زبان عربی ۲	۴۰	۲۱	۴۰	۱۵ دقیقه
۳	دین و زندگی ۲	۶۰	۴۱	۶۰	۱۵ دقیقه
۴	زبان انگلیسی ۲	۸۰	۶۱	۸۰	۱۵ دقیقه
۵	ریاضی و آمار ۲	۹۰	۸۱	۹۰	۲۵ دقیقه
	ریاضی و آمار ۳	۱۰۰	۹۱	۱۰۰	
	ریاضی و آمار ۱	۱۱۰	۱۰۱	۱۱۰	
۶	اقتصاد	۱۲۰	۱۱۱	۱۲۰	۱۰ دقیقه
۷	علوم و فنون ادبی ۲	۱۳۰	۱۲۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه
	علوم و فنون ادبی ۳	۱۴۰	۱۳۱	۱۴۰	
	علوم و فنون ادبی ۱	۱۵۰	۱۴۱	۱۵۰	
۸	جامعه‌شناسی ۲	۱۶۰	۱۵۱	۱۶۰	۲۰ دقیقه
	جامعه‌شناسی ۳	۱۷۰	۱۶۱	۱۷۰	
	جامعه‌شناسی ۱	۱۸۰	۱۷۱	۱۸۰	
۹	فلسفه	۱۹۰	۱۸۱	۱۹۰	۲۰ دقیقه
	منطق	۲۰۰	۱۹۱	۲۰۰	
۱۰	روان‌شناسی	۲۱۰	۲۰۱	۲۱۰	۱۰ دقیقه

آزمون‌های سراسری گاج

ویراستاران علمی	طراحان	دروس
اسماعیل محمدزاده مسیح گرجی - مریم نوری‌نیا	امیرنجات شجاعی - مهدی نظری	فارسی
حسام حاج مژمن - پریسا فیلو شاهر مرادیان - سیدمهدی میرفتحی	بهروز حیدریکی	زبان عربی
بهاره سلیمانی	مرتضی محسنی کبیر	دین و زندگی
پریسا فیلو - مریم پارساییان	امید یعقوبی فرد - بهروز کلانتری	زبان انگلیسی
ندا فرهنگی - پگاه افتخار سرداره آزاد	محمد یگانه - علی منظمی	ریاضیات
اسماعیل محمدزاده مسیح گرجی - مریم نوری‌نیا	امیرنجات شجاعی - مهدی نظری	علوم و فنون ادبی
مریم پارساییان - لیلا عباسی سیدمریم میرقاسمی	سید حسام الدین جلالی	فلسفه و منطق
مریم پارساییان - لیلا عباسی سیدمریم میرقاسمی	میترا چینی‌ساز - میلاد اکبری	اقتصاد
مریم پارساییان - لیلا عباسی سیدمریم میرقاسمی	میننا تاجیک - سیروس نبی‌زاده	جامعه‌شناسی
مریم پارساییان - لیلا عباسی سیدمریم میرقاسمی	نگار کاغذگران	روان‌شناسی

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: مریم جمشیدی عینی - مینا نظری

ویراستاران فنی: بهاره سلیمانی - سانا فلاحی - آمنه قلی‌زاده - مروارید شاه‌حسینی - مریم پارساییان

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

طرح شکل: فاطمه میناشرشت

حروفنگاران: پگاه روزبهانی - زهرا نظری‌زاد - سارا محمودنسب - نرگس اسودی - فرهاد عبدی - الناز دارانی

امور چاپ: عباس جعفری



دفتر مرکزی تهران، خیابان انقلاب، بین
چهارراه ولی‌عصر (عج) و
خیابان فلسطین، شماره ۹۱۹

اطلاع‌رسانی: ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی: www.gaj.ir





فارسی

- ۱۴** مفهوم گزینه‌ی (۱): عقل، سامان‌دهنده‌ی امور است.
مفهوم مشترک بیت سوال و سایر گزینه‌ها: جایه‌جایی ارزش‌ها و ضد ارزش‌ها
- ۱۵** مفهوم گزینه‌ی (۴): سعادت و جاودانگی دل ثمره‌ی عشق ورزیدن به معشوق است.
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: ضرورت رهایی از بندگی نفس
- ۱۶** ابیات سؤال بیانگر وقایع دوره‌ی پادشاهی ضحاک، فرزند مرداس است.
هنگامی که به دستور ضحاک، هر شب دو مرد از کهتران یا مهترزادگان را به دیوان او می‌برند و مغز سر آنان را خوراک مارهایی می‌کرند که از کتف ضحاک رسته بودند، دو تن مرد پارسا و گران‌مایه راهی اندیشیدند و برای نجات همه، تا حد امکان، به خوالیگری دست زدند. آنان خورش خانه‌ی پادشاه را بر عهده گرفتند و بدین ترتیب توانستند روزانه یکی از دو نفری را که برای بیرون کردن مغز سرشان می‌آوردند، از مرگ نجات بخشند و در عوض، مغز گوسفند را با مغز دیگری درآمیزند و به خورد ماران دهند.
- ۱۷** مفهوم بیت‌های گزینه‌ی (۲):
ج) غلبه‌ی اهل هنر بر فرمایگان / ه) آزادگی و ظلم‌ستیزی
- ۱۸** مفهوم مشترک سایر بیت‌های (۳): توانایی لازمه‌ی ستمگری است.
مفهوم مشترک ابیات سؤال و سایر گزینه‌ها: نکوهش دستیاری ظالمان
- ۱۹** مفهوم گزینه‌ی (۴): نایابداری دنیا
مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: تغییر شرایط مساعد به نامساعد
- ۲۰** مفهوم گزینه‌ی (۲): طلب عنایت از معشوق / بی قراری عاشق تسکین نایابی است.
مفهوم مشترک ابیات سؤال و سایر گزینه‌ها: ضرورت غلبه بر نفس

زبان عربی
■ درست ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه، واژگان و یا مفهوم مشخص کن (۲۱ - ۲۲):

- ۲۱** أَفْضَلُ: بہترین [رد گزینه (۲)]
خاصیتِ الخاصة: ویزگی‌های ویژه من، خصایص خاصه من؛ ترکیب وصفی - اضافی است. [رد گزینه‌های (۱) و (۳)]
- ۲۲** لَأَذْهَبَ: باید بروم [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]
موظّف الاتصالات: کارمند مخابرات [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]
حتّی یبّدل لی: تا پرایم عوض کند [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]
بطاقة الشّحن: کارت شارژ [رد سایر گزینه‌ها]
- ۲۳** لَمْ يُطْلِقْ: آزاد نکرد (لم + فعل مضارع ← ماضی منفی) [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]
ذلك: آن [رد گزینه (۲)]
فَكَ: باز کرد، باز کرده بود (ماضی + ماضی ← ماضی بعدی یا ماضی ساده) [رد گزینه (۲)]
- ۲۴** ترجمة درست عبارت: «و به ناتوان در سختی‌های روزگار کمک می‌کرد و هیچ‌کس با حاجتی نزد او نیامد که او را ناامیدانه بازگردانده باشد.»

- ۱** معنی درست واژه‌ها: غزا: پیکار، جنگ / یم: دریا / قبا: نوعی جامه‌ی جلو باز که دو طرف جلو آن با دکمه بسته می‌شود.
- ۲** معنی درست واژه‌ها: باگهرا: نجیب، اصلی، شریف / چیرگی: استیلا، پیروزی، تسلط / خبیث: پلید، نایاک، بدسریت / کثیف: نایاک، آسوده (در گذشته در معنی «غلیظ و فشرده» به کار می‌رفته است).
- ۳** املای درست واژه: می‌خایید
۴ روضه‌ی خلد اثری منتشر از مجد خوافی است.
۵ اشاره به عقاید مذهبی، مراسم اجتماعی و جشن‌ها و آیین‌ها جزء زمینه‌ی ملّی حماسه به شمار می‌روند. در این بیت نیز به دو جشن آیینی ایرانیان باستان یعنی «مهرگان» و «سده» اشاره شده است
- ۶** آرایه‌ی استعاره در سایر گزینه‌ها:
(۱) آفتان پنهانی: استعاره از امام زمان (عج) که از مشرق جغرافیای عرفانی یعنی مکه‌ی معظمه، ظهور می‌نماید.
(۲) ساز (در مصراج دوم): استعاره از دل شاعر («شکستن دل» و «گفت‌وگوی شاعر با عشق» نیز نوعی استعاره محسوب می‌شود).
(۳) چرخ: استعاره از آسمان؛ علاوه‌بر این «چرخ جفایش» خود دارای تشخیص یا جان‌بخشی است.
- ۷** آرایه‌ی اغراق در سایر گزینه‌ها:
(۱) شاعر در این بیت غم و درد خود را به کوه و اشک خود را به سیلان مانند می‌کند و می‌گوید آن چنان می‌گریم که هر لحظه اشک‌هایم از زمین تا کمرم بالا می‌آیند.
(۲) شاعر ادعا می‌کند دهان معشوق چنان تنگ است که می‌توان دل بستن به آن (دهان تنگ یار) را با دل بستن به «هیچ» مساوی دانست.
(۴) این که شاعر ادعا می‌کند هر که رخسار یار مرا ببیند، مانند فرهاد با نوک مزگان خود به کنند کوه بیستون مشغول می‌شود، بیانی اغراق‌آمیز است.
- ۸** آرایه‌ی کنایه در سایر گزینه‌ها:
(۱) دست شستن از ...: کنایه از قطع علاقه‌کردن از ... یا رها کردن ... / دست کسی را گرفتن: کنایه از کمک کردن به کسی
(۲) روی زرد بودن: کنایه از عاشق بودن
(۳) دامن کسی را از دست گذاشتن (رها کردن): کنایه از رها کردن کسی / از ... آستین برافشاندن: کنایه از اظهار بیزاری کردن از ...
- ۹** يَخْجَالُ: حفظ معنی قدیم و پذیرفتن معنی جدید / گریه: حفظ معنی قدیم / پُرَّه: تحقال معنایی / ملطفه: حذف واژه
- ۱۰** هدف اساسی دانشمندان / کشف حقیقت گردش زمین هسته وابسته هسته وابسته هسته وابسته هسته وابسته
- ۱۱** واژه‌ی «محضر» در این گزینه در معنی « محل حضور و پیشگاه» به کار رفته است و در سایر گزینه‌ها در معنی «استشها نامه».
- ۱۲** واژه‌ی «ابرش» در این گزینه ترکیبی است از «ابر (سحاب)» و ضمیر «ـش» و در سایر گزینه‌ها در معنی «اسبی که بر اعضای او نقطه‌ها باشد» به کار رفته است.
- ۱۳** «سهم» در این گزینه به معنی «بهره و نصیب» آمده، اما در سه گزینه‌ی دیگر در معنی «ترس و بیم» است.



۲) چیزی نخواه که نتوانی آن را به دست آوری. (مفهوم متن درباره خواستن یا نخواستن چیزی نیست).

۳) گاهی وعده‌هایت به دیگران بیش از آن چه تصور می‌کنی، معنا دارد. (وعده پادشاه برای نگهبان چنان تأثیری داشت که نتوانست شب را بدون تحقق وعده سپری کند).

۴) انسان با گرسنگی زندگی می‌کند و با نامیدی زندگی نمی‌کند. (یعنی انسان می‌تواند گرسنگی و نیاز را تحمل کند، ولی نمی‌تواند بدون امید زندگه بماند، مانند نگهبان).

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن:

۱ ۲۱ دلایل رد سایر گزینه‌ها:

(۱) لا يحتاج إلى المفعول ← يحتاج إلى المفعول

(۲) فعل مضارع للنفي ← فعل مضارع للنفي / ليس له حروف زائدة ← له حروف زائدة

(۳) مفرد مؤنث غائب ← متکلم وحده / الفعل المجهول ← الفعل المعلوم / نائب فاعله ← فاعله

■ ۴) گزینه مناسب در باسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۴۰ – ۳۲):

۱ ۲۲ ترجمه عبارت: پادشاه به گروهی رسید که به صورت ابتدایی زندگی می‌کردند. (ماضی استمراری)

۴ ۲۳ بررسی گزینه‌ها:

(۱) ابنة (دختر) ≠ ابن (پسر)

(۲) أُسْرَ (اسیر شدن) ≠ أطْلِقاً (آزاد شدن)

(۳) عرض (آبرو) = شَرْف (آبرو)

(۴) در این گزینه هیچ کلمه مترادف و یا متضادی نیامده است. ترجمه: استاد به من در آموختن واژگان سخت کمک کرد.

۳ ۲۴ «موضوع» اسم نکره در عبارت است و جمله «يجلب ...». جمله

بعد از اسم نکره است (جمله وصفیه) که برای توصیف «موضوع» آمده است.

ترجمه: مدیر در موضوعی دخالت کرد که برایش مشکلات بسیاری را به بر می‌آورد.

۲ ۲۵ «الممّضات» فاعل از نوع اسم ظاهر است، پس فعل غایب اول

جمله مفرد می‌آید [رد گزینه‌های (۱) و (۴)] و چون فاعل جمع مؤنث است، فعل به صورت مفرد مؤنث می‌آید [رد گزینه (۳)].

ترجمه: پرستاران در جلسه بیمارستان، دو روز پیش شرکت نکردند.

۴ ۲۶ «لـ» بر سر فعل مضارع دو معنی دارد: (۱) باید ... (۲) تا، تا

این‌که، برای این‌که

از طریق ترجمة عبارت، تفاوت این دو معنا مشخص می‌شود.

لِتَكْلِمُ: تا سخن بگوییم

ترجمه: نزد مدیر رفتیم تا در مورد مشکلات مالی مان سخن بگوییم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) لأذهب: باید بروم

ترجمه: برای برداشتن کیف باید به انبار بروم.

(۲) لِنَهْيَ: باید آماده کنیم

ترجمه: پدر گفت: «باید خودمان را در کسب موفقیت آماده کنیم.»

(۳) لِتَسْقَعَ: باید بشنویم

ترجمه: باید سخن کسی را که ما را به سمت خوبی نصیحت می‌کند، بشنویم.

۲۵ ترجمه گزینه‌ها:

(۱) خانواده - خانواده - خواهر - پدر

(۲) همتا - گرسنگی - ترس - روزگار

(۳) باطرب - تلفن همراه - اعتبار مالی - کارت شارژ

(۴) بزرگواری - بخشش - فراخی - بخشنده‌تر

۲۶ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) السنجداب (← سنجداب؛ سنجدابی؛ نکره است)، الشجرة الأخرى (←

شجرة أخرى؛ درختی دیگر؛ ترکیب وصفی نکره است.)

(۲) نشاهد (← شاهدنا؛ دیدیم؛ فعل ماضی است)، قفز (← يقفز)

(۴) قد شاهدنا (← شاهدنا؛ دیدیم؛ ماضی ساده است، نه نقلی)، و

هو يقفز (← يقفز؛ می‌پرید) جمله وصفیه است نه حالیه، الشجرة (←

شجرة؛ درختی؛ نکره است).

۲۷

ترجمة عبارت: «دانشمند بدون عمل همچون درخت بی‌بر است.»

مفهوم: اگر نسبت به موضوعی علم و آگاهی داشته باشیم و دیگران را به آن فراخوانیم، در صورتی که خودمان به گفته خود عمل ننماییم، در هیچ صورتی روی دیگران تأثیرگذار نخواهیم بود.

■ متن زیر را با دقت بخوان سپس مناسب با آن به سؤالات پاسخ بده

: (۲۸ – ۳۱)

پادشاهی در شبی خیلی سرد به کاخش برگشت. پس نگهبانی را دید که با لباس‌هایی نازک ایستاده بود. پس پادشاه به او نزدیک شد و از او پرسید: «آیا احساس سرما نمی‌کنی؟» پس نگهبان جواب داد: «بله، احساس سرما می‌کنم، ولی لباس گرمی ندارم؛ پس ناگزیر به تحمل کردن هستم.» پادشاه به او گفت: «الآن وارد کاخ خواهیم شد و از یکی از خدمتکارانم می‌خواهم که لباس گرمی برایت بیاورد.» نگهبان از وعده پادشاه خوشحال شد، اما هنگامی که پادشاه وارد کاخش شد، وعده‌اش را فراموش کرد. در صبح نگهبان مرده بود در حالی که کاغذی کنارش بود که روی آن نوشته شده بود: «ای پادشاه! هر شب سرما را تحمل می‌کردم، اما وعده‌ات به لباس‌های گرم به من، از من قدرتم را گرفت و مرا کشت.»

۲۸ ترجمه گزینه‌ها:

(۱) سنتین

(۲) سرد

(۳) نازک

(۴) گرم

۱ ۲۹ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) نگهبان لباس مناسبی نداشت که او را از سرما حفظ کند. (نگه دارد) (درست)

(۲) پادشاه احساس پشیمانی کرد وقتی نگهبان را دید. (در متن سخنی از پشیمانی پادشاه نیامده است.)

(۳) نگهبان بر اثر غذایی که خدمتکار پادشاه آورد، مرد. (دلیل مرگ نگهبان، قطع امید از پادشاه بود، نه چیزی دیگر.)

(۴) نگهبان نتوانست سرما را در آن شب تحمل کند، زیرا بسیار سرد بود. (دلیل عدم تحمل نگهبان، سردی هوای بود.)

۲۰ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) انسان می‌تواند همه سختی‌ها را تحمل کند وقتی به خودش تکیه می‌کند. (مانند نگهبان که تا زمانی که بر خودش تکیه می‌کرد، شرایط سخت را تحمل می‌کرد.)



۴۲ پیامبر اکرم (ص) به امام علی (ع) فرمودند: «بزرگ‌ترین مردمان در ایمان و یقین، کسانی‌اند که در روزگار آینده زندگی می‌کنند، آنان پیامبران را ندیده‌اند، امام آن‌ها در غیبت است و فقط به سبب خواندن قرآن کریم و احادیث معصومین (ع) [و تفکر در آن‌ها] ایمان می‌آورند.» این سخن در مورد مؤمن حقیقی است که با تقویت معرفت و محبت خود نسبت به امام زمان (عج) تردیدها را کنار می‌زند و با یقین، برای فردای روشن آمده می‌شود.

۴۳ یکی از اهداف انبیا از تشکیل حکومت دینی آن بود که آبادانی و برکت همه‌ی سرزمین‌ها را فراگیرد.

قرآن کریم در این زمینه می‌فرماید: «اگر اهالی شهرها ایمان آورده و تقوا پیشه کرده بودند، در راهی برکات از آسمان و زمین را بر آن‌ها می‌گشودیم.»

۴۴ امام عصر (عج) در پاسخ به یکی از ایاران خود به نام «اسحاق بن یعقوب» که درباره «رویدادهای جدید» عصر غیبت سؤال کرد و راه چاره را پرسید، فرمود: «وَأَمَا الْعَوَادُ الْوَاقِعَ فَأَرْجِعُوهَا إِلَى زَوَّادَ حَدِيشَنَا فَإِنَّهُمْ حَجَّتَ عَلَيْكُمْ وَأَنَا حَجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ؛ وَدَرْ مَوْرَدِ رَوْيَادَهَايِ زَمَانَ، بَهْ رَاوِيَانَ حَدِيثَ مَا رَجُوعَ كَنِيدَ كَهْ آنَانَ حَجَتْ مَنْ بَرْ شَمَائِيدَ وَمَنْ حَجَتْ خَدَا بَرْ آنَهَا مَيْ باشَمْ.»

۴۵ دقت کنید: حدیث گزینه‌های (۱) و (۲) فرمایش امام صادق (ع) است و در پاسخ به اسحاق بن یعقوب نیست.

۴۶ خداوند در قرآن کریم می‌فرماید: «وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لَيَنْفِرُوا كَافَّةً، فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فُرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةً، لَيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلَيَنْذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعْلَمُهُمْ يَذْهَرُونَ؛ وَنَمِيَ شُدُّهُمْ كَهْ مُؤْمِنَانَ، هُمْ كَيْ اَمْوَالَهُمْ دِيَنَ [اعزام شوند، پس چرا از هر گروهی، جمعی از آن‌ها اعزام نشوند تا دانش دین را [به طور عمیق] بیاموزند و آن‌گاه که به سوی قوم خوش بازگشتند، آن‌ها را هشدار دهند، باشد که آنان [از کیفر الهی] بترسند.»

مطلوبیک این آیه مؤمنان وظیفه دارند برای کسب دانش دین کوچ کنند و پس از بازگشت میان مردم، قوم خوش را انداز دهند.

۴۷ پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «حال کسی که از امام خود دور افتاده و به او دسترسی ندارد، سخت‌تر از حال یتیمی است که پدر را از دست داده است؛ زیرا چنین شخصی، در مسائل زندگی، حکم و نظر امام را نمی‌داند. البته اگر یکی از پیروان ما که به علوم و دانش ما آشنا است، وجود داشته باشد، باید دیگران را که به احکام ما آشنا نیستند، راهنمایی کند و دستورات دین را به آن‌ها آموزش دهد. در این صورت او در بهشت با ما خواهد بود.»

۴۸ شرایط مرجع تقلید:
۱- بانقوا ۲- عادل ۳- زمان‌شناس ۴- اعلم
شرایط ولی فقیه

(الف) مشروعيت: ۱- بانقوا ۲- عادل ۳- زمان‌شناس ۴- مدیر و مدیر ۵- شجاعت و قدرت روحی (ب) مقبولیت: پذیرش از طرف مردم

۴۹ آیه ۱۵۹ سوره‌ی آل عمران با اشاره به رابطه‌ی پیامبر (ص) و خداوند می‌فرماید: «فَمَا رَحْمَةٌ مِنَ اللَّهِ لِنَشَّ لَهُمْ وَلَوْ كَنْتَ فَطْلَاغْلِيَطَ الْقَلْبَ لَانْفَضَّوْهَا مِنْ حَوْلِكَ ... : به مهر الهی با آنان نرم شدی؛ اگر تندخو و سخت‌دل بودی، از گرد تو پراکنده می‌شدند...»

در این آیه «فَمَا رَحْمَةٌ مِنَ اللَّهِ» علت است برای تحقق «لَنَشَ لَهُمْ» و «وَ لَوْ كَنْتَ فَطْلَاغْلِيَطَ الْقَلْبَ» علت است برای «لَانْفَضَّوْهَا مِنْ حَوْلِكَ».»

۴۰ ترجمه سؤال: گزینه صحیح را درباره اسم نکره و سپس معادل فعلی را که بعد از آن آمده است در فارسی مشخص کن: در این گزینه فعل مجھول «أَكْرَم» به «تلمیذ» نسبت داده شده است؛ بنابراین «تلمیذ» نایب فعل است و فعل «يَعْمَلُ» تحت تأثیر فعل ماضی «أَكْرَم» به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود.
بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مجرور به حرف جر / مضارع اخباری
- (۲) مجرور به حرف جر / مضارع التاءی
- (۳) مفعول / ماضی بعید یا ماضی ساده

۴۱ ترجمه سؤال: فعل مضارعی را مشخص کن که تغییری در معنایش ایجاد نشده است.

نَبَشَ: فعلی است که به صورت مضارع اخباری ترجمه می‌شود و تغییری در معنایش رخ نداده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) «لا تَجَادِلُوا» به صورت نهی ترجمه می‌شود.
- (۲) «لَمْ تَتَلَمَّ» معادل ماضی ساده منفی یا ماضی نقلی منفی ترجمه می‌شود.
- (۳) «لَنْ تَحْرِقُ» و «لَنْ تَبَلَّغُ» مستقبل منفی ترجمه می‌شوند.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) «ای ذکریا، قطعاً ما تو را به پسری که نامش یحیی است، مژده می‌دهیم.»
- (۲) «و با اهل کتاب مشاجره نکنید مگر به [روشی] که نیکوتر است.»
- (۳) «آیا دانستی که فرماتروایی آسمان‌ها و زمین از آن خداست؟»
- (۴) «زمین را نخواهی شکافت و در بلندی به کوه‌ها نخواهی رسید.»

۴۲ ترجمه عبارت: «بَهْ يَكْدِيْگَرْ لَقَبَهَایِ زَشَتْ نَدَهِيدِ، بَسِيَارْ بَدِ است، نَامِيدِنْ [مَرْدَمْ بَهْ] بَدِیِ وَ گَنَاهْ بَعْدَ اِیَمَانَ [آورَدَنَ آنَهَا].»

۴۳ ترجمه سؤال: فعل مضارعی را مشخص کن که تغییری در آخرش ایجاد نمی‌شود:

حروف «لَمْ»، «لَا» و «لِ» در انتهای فعل مضارع تغییراتی ایجاد می‌کنند، اما اگر قبل از فعل هایی که بر جمع مؤنث دلالت دارند، وارد شوند؛ در انتهای آن‌ها تغییراتی ایجاد نمی‌کنند. بنابراین در انتهای «لَمْ يَذْهَبَنَ» هیچ تغییری ایجاد نشده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها به ترتیب حروف «لَمْ»، «لَا» و «لِ» بر سر فعل های مضارع «يَئْنُزُ»، «يَتَّهِدُ» و «تَنْظُرُ» آمده‌اند و در انتهای آن‌ها تغییراتی ایجاد کرده‌اند.
ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) کسی که در عاقبت کارها نگاه نکرد، موفق نشد.
- (۲) «مُؤْمِنَانَ نَبَيِدَ كَافَرَانَ رَاهَهُ عَنْوَانَ دُوْسَتْ بَكِيرَنَدِ.»
- (۳) «هُر انسانی باید بنگرد چه چیزی را برای فردا از پیش فرستاده است.»
- (۴) این دانش آموزان دیروز به مدرسه نرفتند.

دین و زندگی

۴۴ قرآن کریم در آیه ۵ سوره‌ی قصص می‌فرماید: «وَنَرِيدَ أَنْ يَمْنَ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضْعَفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلُهُمْ أَنَّهَا وَنَجْعَلُهُمُ الْوَارِثِينَ: مَا می خواهیم بر مستضعفان زمین، متن نهیم و آنان را پیشوایان [مَرْدَمْ] قرار دهیم و آنان را وارثان [زمین] کنیم.»

۴۵ در اعتقاد اهل سنت امام عصر (ع) هنوز به دنیا نیامده است و لذا نمی‌توان ایشان را فرزند امام حسن عسکری (ع) دانست چرا که امام حسن عسکری (ع) نزدیک به ۱۲۰۰ سال پیش در میان مردم زندگی کرده و به شهادت رسیده است.



نکته: عبارت «فَارْجُحُوا فِيهَا إِلَى رُوَّاةِ حَدِيثِنَا» پس رجوع کنید به روایان حدیث ما» دارای فعل امر و بیانگر وحوب و ضرورت تقلید از فقهاست.

۵۷ خداوند متعال در آیه‌ی ۱۵۹ سوره‌ی آل عمران ابتدا منت خود و بخشش نعمتی عظیم بر پیامبر (ص) را مطرح می‌کند: «فِيمَا رَحْمَةٌ مِّنَ اللَّهِ لِئَنَّ لَهُمْ بِهِ مَهْرٌ الْهَبِي بَا آنَنْ نَرْ شَدِي»

۵۸ شرایط مرجع تقليد: ۱- باقتوا - ۲- عادل - ۳- زمان‌شناس - ۴- اعلم شرایط ولی فقیه: ۱- باقتوا - ۲- عادل - ۳- زمان‌شناس - ۴- مدیر و مدبر یعنی جامعه را در شرایط پیچیده رهبری کند. ۵- دارای شجاعت و قدرت روحی و استادان در برابر دشمنان بدون ترس و واهمه ع. مقبولیت یعنی از جانب مردم پذیرفته شده باشد.

- ۵۹** برحی از وظایف رهبر جامعه‌ی اسلامی:
- ۱) تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه
 - ۲) حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان
 - ۳) تصمیم‌گیری برآساس مشورت
 - ۴) ساده‌زیستی
- برخی از وظایف مردم نسبت به رهبر:
- ۱) وحدت و همبستگی اجتماعی
 - ۲) استقامت و پایداری در برابر مشکلات
 - ۳) افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی
 - ۴) مشارکت در نظرارت همگانی
 - ۵) اولویت دادن به اهداف اجتماعی

۶۰ قرآن کریم در آیه‌ی ۵۵ سوره‌ی نور می‌فرماید: «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لِيُسْتَحْلِفُوهُمْ فِي الْأَرْضِ، كَمَا إِسْتَحْلَفُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ... خداوند به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، عده داده است که حتماً آنان را در این سرزمین جانشین [خود] قرار دهد ...»

زبان انگلیسی

۶۱

A : تمایل دارید چیزی بخورید؟

B : نه، ممنون. همین الان نهار خورد.

توضیح: هم "just" ("تازه، همین الان") و هم "ever" ("تا حالا، تاکنون") حتماً بین دو بخش فعل حال کامل قرار می‌گیرند؛ بنابراین فقط یکی از گرینه‌های (۳) و (۴) می‌تواند صحیح باشد.
دقت کنید: همراه زمان حال کامل و برای اشاره به عملی که از زمان انجام آن مدت بسیار اندکی گذشته است، از "just" و "recently" ("آخری، به تازگی") استفاده می‌کنیم، نه "ever".

۶۲ در صورتی که هوا خوب بماند، به راحتی می‌توانیم نقاشی خانه را تا یکشنبه تمام کنیم.

توضیح: بعد از فعل "finish" ("تمام کردن، به پایان رساندن")، فعل دوم به صورت اسم مصدر (فعل ing) باشد، پس بار می‌رود.

۶۳ او از سال ۱۹۸۶ در هفت کشور مختلف زندگی کرده است؛ بنابراین در مورد فرهنگ‌های مختلف خیلی اطلاع دارد.

توضیح: اصلی ترین کاربرد زمان حال کامل (مثل "has lived" در این تست) برای اشاره به عملی است که در زمان مشخصی از گذشته (در این تست سال ۱۹۸۶ میلادی) آغاز شده و تاکنون به صورت پیوسته یا متناوب ادامه داشته است.

۵۰ مردم با استقامت خود در برابر مشکلات، فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی را برای رهبر فراهم می‌کنند.

مشارکت مردم در نظارت همگانی سبب می‌شود که رهبر، همه‌ی افراد جامعه را پشتیبان خود بیابد و هدایت جامعه به سمت انجام وظایف اسلامی برای رهبر آسان‌تر شود.

۵۱ امام علی علیه السلام در عهده‌نامه‌ی خود به مالک اشتر فرمودند: «در قبول و تصدیق سخن‌چین شتاب مکن زیرا سخن‌چین در لباس نصیحت ظاهر می‌شود، اما خیانتکار است.»

۵۲ خداوند در آیه‌ی اول سوره‌ی احزاب، اشاره به مسئولیت‌های پیامبر (ص) کرده است: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّ اللَّهَ وَ لَا تَنْهِيَ الْكَافِرِينَ وَ الْمُنَافِقِينَ، إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْهَا حَكِيمًا» ای پیامبر، از خدا پروان و از کافران و منافقان اطاعت مکن که خداوند، دانای حکیم است.

۵۳ حکومت اسلامی از آن جهت که رأی و دخالت مردم در آن نقش محوری دارد، «جمهوری» است و از آن جهت که برآساس قوانین اسلام عمل می‌شود، «اسلامی» است.

یکی از وظایف حکومت اسلامی برقراری عدالت اجتماعی و تلاش برای آسایش و رفاه مردم است تا فاصله‌ی طبقاتی کمتری پدید آید؛ اما دموکراسی‌هایی که بر پایه‌ی نظام سرمایه‌داری شکل گرفته‌اند، به این اصل توجه ندارند و همین امر سبب شده است که نیمی از ثروت دنیا در دست گروه محدودی از ثروتمندان باشد.

۵۴ به این نکته باید توجه کنیم که در اسلام رهبری و حکومت، یک مستولیت سنتگین است، نه یک ابزار برای رسیدن به امکانات و امیال و لذت‌های دنیوی.

ساده‌زیستی جزء وظایف رهبر و اولویت دادن به اهداف اجتماعی جزء وظایف مردم یک جامعه‌ی اسلامی است.

۵۵ در حقیقت، انتظار، یک عمل است، یک قیام است. در مورد آمادگی فردی و اجتماعی منتظران برای ظهور، برخی جامعه‌شناسان عوامل پویایی جامعه‌ی شیعه را دو عامل گذشته‌ی سرخ (شهادت و عاشورا) و آینده‌ی سبز (مهدویت) می‌دانند.

امام علی (ع) در مورد دعا برای ظهور امام فرمودند: «منتظر فرج الهی باشید و از لطف الهی مأیوس نشوید و بدانید که محظوظ‌ترین کارها نزد خداوند، انتظار فرج است.»

پیامبر (ص) فرمودند: «مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً هُرْ كُسْ بَمْبِيرَدْ وَ امَامَ زَمَانِهِ خُودَ رَا نَشَنَسَدْ، بَهْ مَرْكَ جَاهِلِيَّتِ مَرْدَهِ اسْتَ» این حدیث گویای تقویت معرفت و محبت به امام است.

۵۶ امام صادق (ع) فرمودند: «فَأَمَّا مَنْ كَانَ مِنَ الْفَقِهَاءِ صَائِنًا لِنَفْسِهِ حَافِظًا لِدِينِهِ مُخَالِفًا لِهَوَاهُ مَطْبِيعًا لِأَمْرِ مُولَّاهُ فَلِلْغَوَامِ أَنْ يَقْلِدُوهُ ... هُرْ كُسْ از فقیهان که نگهدازندی نفس خود، نگهبان دین خود، مخالفت‌کننده با هوی و هوس خود، فرمان بردار مولا پیش باشد، پس، بر مردم است که از او پیروی کنند ...» نکته: عبارت «لِلْغَوَامِ أَنْ يَقْلِدُوهُ» بر مردم است که از او پیروی کنند» بیانگر وجود تقلید و پیروی از فقهای است.

امام عصر (ع) در پاسخ به یکی از باران خود به نام اسحاق بن یعقوب فرمودند: «وَ أَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجُحُوا فِيهَا إِلَى رُوَّاةِ حَدِيثِنَا فَإِنَّهُمْ حَجَّتِي عَلَيْكُمْ وَأَنَا حَجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ» و در مورد رویدادهای زمان به روایان حدیث ما رجوع کنید، که آنان حجت من بر شمایند و من حجت خدا بر آن‌ها می‌باشم.»



را انجام دهنند. در طول قرن‌ها مردم روش‌های بسیار متفاوتی را برای تولید کردن محصولات بهتر امتحان کرده‌اند. در انقلاب کشاورزی در سده‌ی ۱۷۰۰ (سده‌ی هجدهم)، روش‌های علمی جدید به غلبه بر مشکل خشکسالی کمک کرد.

۲۱ توضیح: یکی از کاربردهای مصدر با "to" ("مانند" "در" این تست) بیان هدف و مقصد از انجام فعل است.

دقت کنید: "food" (غذا) در این تست به مفهوم عام غذا اشاره دارد؛ بنابراین غیرقابل شمارش است و نمی‌توانیم آن را جمع بیندیم یا پیش از آن از حرف تعریف "a" استفاده کنیم.

۲۲

- (۱) شناسایی کردن؛ شناختن
- (۲) ترجیح دادن
- (۳) اندازه‌گیری کردن، اندازه گرفتن
- (۴) کشف کردن؛ پی بردن (به)

۲۳ توضیح: برای بیان نتیجه در بین دو بند جملات مرکب، از "SO" استفاده می‌شود.

۲۴

- (۱) محصول کشاورزی
- (۲) غذا
- (۳) ابزار، وسیله
- (۴) مهارت

۲۵ توضیح: اصلی‌ترین کاربرد زمان حال کامل (have / has + p.p.) بیان عملی است که از گذشته تاکنون به صورت پیوسته یا متناوب انجام شده است.

آیا می‌توانید یک هفتنه‌ی بدون تلویزیون را تصور کنید؟ [برنامه‌ی شبکه‌ی تلویزیون - خاموش می‌خواهد شما دقیقاً این کار را انجام دهید؛ و تصور کنید [که] به جای تماشای تلویزیون، می‌توانید چه کاری را انجام دهید.

در نتیجه، ضمنون هفتنه‌ی تلویزیون - خاموش، «تصور» است. این مراسم از ۲۴ آوریل تا ۳۰ آوریل برگزار می‌شود. در طول این رویداد هفتگی، مستوان (برگزار کنندگان) تلویزیون - خاموش امیدوارند که آگاهی [مردم] در مورد اثرات زیان‌بار [تماشای] زیاد تلویزیون را بالا ببرند.

طبق [یافه‌های] رئال وین و شبکه‌ی تلویزیون - خاموش، هر بینندگی آمریکایی به طور متوسط هر روز بیش از چهار ساعت تلویزیون می‌بینند.

در واقع، بچه‌ها زمان بیش تری را مقابل تلویزیون (۱,۰۲۳ ساعت در سال) به نسبت مدرسه (۹۰۰ ساعت در سال) می‌گذرانند!

کارشناسان می‌گویند [گذراندن] زمان بسیار زیاد مقابل تلویزیون می‌تواند روحی بچه‌ها اثرات منفی بگذارد. بچه‌ها در مدرسه به خوبی فعالیت نمی‌کنند و به اندازه‌ی کافی ورزش نمی‌کنند تا متناسب بمانند.

رابرت کیستان، مدیر اجرایی [برنامه‌ی شبکه‌ی تلویزیون - خاموش] امیدوار است که بچه‌ها تلویزیون را خاموش کنند و درگیر علاقه دیگر شوند. کیستان به [مجله‌ی] ویکی‌ریدر (خواننده‌ی هفتگی) گفت: «خاموش کردن تلویزیون به بچه‌ها اجازه می‌دهد جهان واقعی را بینند». ما فکر می‌کنیم [که] اگر بچه‌ها تصمیم بگیرند که تلویزیون را برای یک هفته خاموش کنند، از کشفیات جدیدی [که] انجام خواهند داد، متعجب خواهند شد».

دقت کنید: در جای خالی دوم، قید به مبدأ عمل در گذشته (سال ۱۹۸۶ میلادی) اشاره دارد؛ بنابراین در اینجا از "since" ("از؛ از وقتی که") استفاده می‌کنیم، نه "for" ("برای، به مدت").

۶۴ برای جمع‌بندی [مطالب] شما به منظور [داشتن] قلبی سالم

باید مرتباً ورزش و سیگار را ترک کنید.

- (۱) امن، ایمن
- (۲) سالم؛ تندرسـت
- (۳) مناسب، شایسته
- (۴) مؤثر، کارآمد

۶۵ باید مطمئن شویم وقتی در اتاق نیستیم لامپ‌ها را خاموش کنیم تا در برق صرفه‌جویی کنیم.

(۱) [لامپ و غیره] خاموش کردن

(۲) [هتل] اتاق گرفتن؛ (چمدان خود را) [فرودگاه و غیره] تحويل دادن

(۳) ترک کردن؛ رها کردن

(۴) [باباس و غیره] پوشیدن، بر تن کردن

۶۶ او در طول دو ماه گذشته در رژیم بوده است چون که در طول زمستان خیلی وزن اضافه کرد.

(۱) عادت

(۲) رژیم (غذایی)؛ غذا، خوراک

(۳) مورد، نمونه

۶۷ همسر هوارد اخیراً بیمار بوده است، بنابراین فکر نمی‌کنم قادر باشدند به مهمنای بیایند.

(۱) به سختی؛ به ندرت

(۲) اخیراً، به تارگی

(۳) در نهایت، بالآخره

۶۸ رژیم غذایی متوازن و ورزش جسمانی روزانه، کلیدهای سبک زندگی سالم هستند.

(۱) ممکن، امکان‌یاب

(۲) پیش‌گیرانه

(۳) متوازن، متعادل

۶۹ یک راه خوب برای شکستن عادت خیلی تند غذا خوردن، پایین گذاشتن قاشق و چنگالتان بعد از هر لقمه است.

(۱) فشار

(۲) اعتیاد

(۳) عادت

۷۰ استفان بعد از این‌که از کارش در فروشگاه اخراج گردید، کاملاً افسرده شد.

(۱) افسرده، غمگین

(۲) مطلق، کامل

(۳) مکرر، تکرارشونده

پرورش محصولات زراعی و پرورش حیوانات برای غذا در بین مهم‌ترین اقداماتی است که تاکنون بشریت انجام داده است. قبل از این‌که کشاورزی شروع شود، مردم با جمع آوری توتها و سایر مواد گیاهی و شکار حیوانات وحشی غذای خودشان را تأمین می‌کردند. مردم چادرنشین بودند، آن‌ها مجبو بودند برای یافتن غذا جابه‌جا شوند. حدود ۱۲,۰۰۰ سال پیش، در خاورمیانه، مردم پی بودند [که] می‌توانند محصولات غلات مانند گندم را پرورش دهند. این افراد اولین کشاورزان بودند. با شروع کشاورزی، مردم ساکن شدن دائمی در یک مکان را آغاز کردند. روستاهای شهرهای کوچک و بزرگ تبدیل شدند. کشاورزان غذای کافی برای تأمین کردن جمیعت تولید کردند، بنابراین بعضی از افراد آزاد بودند تا دیگر شغل‌ها مانند بافندگی، ساخت سفال و ایزارها



$$\begin{aligned} D_f \cap D_g &= D_f - \{x | g(x) = 0\} \\ &\quad \left\{ \begin{array}{l} D_f : x + 2 > 0 \Rightarrow x > -2 \\ D_g : x^2 - 1 \neq 0 \Rightarrow x^2 \neq 1 \Rightarrow x \neq \pm 1 \end{array} \right. \\ &\Rightarrow D_f \cap D_g = (-2, +\infty) - \{-1, 1\} \quad (*) \\ g(x) = 0 &\Rightarrow \frac{x-3}{x^2-1} = 0 \Rightarrow x = 3 \quad (***) \\ (*) , (**) &\Rightarrow D_f \cap D_g = ((-2, +\infty) - \{-1, 1\}) - \{3\} \\ &= (-2, +\infty) - \{-1, 1, 3\} \end{aligned}$$

پس دامنه این تابع، شامل ۲ عدد طبیعی ۱ و ۳ نیست.

۴ ۸۴

$$\begin{aligned} D_f &= \{2, 3, -4, 1\} \\ D_g &= \{1, -4, 2, 5\} \Rightarrow D_f \cap D_g = \{2, -4, 1\} \\ D_f \cap D_g &= (D_f \cap D_g) - \{x | g(x) = 0\} = \{2, -4, 1\} - \{2\} = \{-4, 1\} \\ &\quad \downarrow \\ &\quad g(2) = 0 \\ \Rightarrow \frac{f}{g} &= \left\{ \left(-4, \frac{0}{-3} \right), \left(1, \frac{3}{2} \right) \right\} = \left\{ \left(-4, 0 \right), \left(1, \frac{3}{2} \right) \right\} \end{aligned}$$

نمودار تابع $y = f + g$ ، خط $y = x$ است. پس داریم:

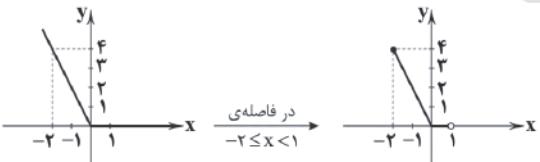
۳ ۸۵

$$(f+g)(x) = f(x) + g(x) = -x^2 + g(x) = x \Rightarrow g(x) = x + x^2$$

$$\text{می‌دانیم: } y = \begin{cases} x & x \geq 0 \\ -x & x < 0 \end{cases} \quad ۲ ۸۶$$

$$y = \begin{cases} x-x & x \geq 0 \\ -x-x & x < 0 \end{cases} \Rightarrow y = \begin{cases} 0 & x \geq 0 \\ -2x & x < 0 \end{cases}$$

بنابراین نمودار تابع به صورت زیر است:



می‌دانیم هر تغییری که در تعدادی داده بدھیم، همان تغییر در میانگین و میانه داده‌ها هم رخ می‌دهد، پس با $1/5$ برابر کردن درآمد افراد جامعه، میانگین و میانه هم $1/5$ برابر می‌شوند. پس خط فقر را به هر روشی محاسبه کنیم، آن هم $1/5$ برابر می‌شود. به طور مثال به روش نصف میانگین داریم:

$$\bar{x} = \frac{\sum x_i}{n} = \frac{1}{5} \times \bar{x} = \bar{x}$$

$$\text{خط فقر اولیه} = \frac{1/5 \times \bar{x}}{2} = 1/5 \times \frac{\bar{x}}{2} = \text{خط فقر ثانویه}$$

ابتدا میانگین تعداد کلمات در هر جمله از این کتاب را به

۲ ۸۸

$$\bar{x} = \frac{6+9+5+12+3+14+8+1+9+4+12+10}{12} = \frac{102}{12} = 8.5$$

دست می‌آوریم:

(میانگین تعداد کلمات در هر جمله + درصد کلمات دشوار) [=شاخص پایه‌ی آموزش]

$$\times 0.4 = [(15+8/5) \times 0.4] = [9/4] = 9$$

نویسنده در مورد اثرات منفی تلویزیون اطلاعات می‌دهد تا

۷۶

۱) خواننده را بترساند

۲) توضیح دهد چرا هفته‌ی تلویزیون - خاموش وجود دارد

۳) نشان دهد که در مورد آثار تلویزیون، شواهد کافی وجود ندارد

۴) خواننده را تشویق کند که به کتابخانه برود

۴ ۷۷

یک آمریکایی معمولی بیش از تماشا می‌کند.

۱) ۱۰ ساعت تلویزیون در روز ۲) ۶ ساعت تلویزیون در روز

۳) ۱ ساعت تلویزیون در روز ۴) ۴ ساعت تلویزیون در روز

۳ ۷۸

عبارت "in shape" در آخر پاراگراف چهارم به

معنی "in good physical condition" می‌باشد.

۱) از نظر ذهنی سالم ۲) به لحاظ اجتماعی فعال

۳) در شرایط جسمی خوب ۴) با فعالیت‌های کافی

۴ ۷۹

نویسنده [در متن] نقل قول را برت کستان را گنجانده است تا

۱) به خواننده نمونه‌ای از یک شخص را که در هفته‌ی تلویزیون - خاموش

شرکت کرده است، نشان دهد

۲) استدلالی را برای تماشای بیش تر تلویزیون بگنجاند

۳) توصیه‌ی کارشناسی را در مورد شکل‌های خوب ورزش بگنجاند

۴) در مورد این که چرا هفته‌ی تلویزیون - خاموش وجود دارد، اطلاعات

بیشتری را ارائه کند

۴ ۸۰

در متن اطلاعات کافی وجود دارد تا به کدامیک از پرسش‌های

زیر پاسخ دهد؟

۱) در قرن بیستم مردم چقدر زمان را در مقابل تلویزیون می‌گذرانند؟

۲) چند کشور در هفته‌ی تلویزیون - خاموش شرکت می‌کنند؟

۳) بعضی از برنامه‌هایی که بچه‌ها معمولاً در تلویزیون تماشا می‌کنند، چه

چیزهایی هستند؟

۴) چه کسی مدیر اجرایی شبکه‌ی تلویزیون - خاموش است؟

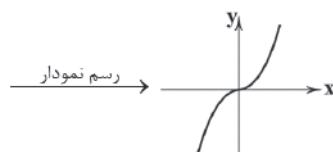
ریاضی و آمار

۱ ۸۱

$$\begin{aligned} (f \times g)(-1) &= \frac{f(-1) \times g(-1)}{f(0) + 3g(0)} = \frac{(-1)^3 \times 5}{0 + 3(-2)} = \frac{(-1) \times 5}{-6} = \frac{-5}{-6} = \frac{5}{6} \\ &\quad \text{ضابطه‌ی دوم} \quad \text{ضابطه‌ی دوم} \\ &\quad \text{ضابطه‌ی اول} \quad \text{ضابطه‌ی اول} \end{aligned}$$

۱ ۸۲

$$(f \times g)(x) = f(x) \times g(x) = |x| \times x = \begin{cases} x^2 & x \geq 0 \\ -x^2 & x < 0 \end{cases}$$





اقتصاد

۱۱۱ دولت برای هدایت اقتصاد در مسیر مطلوب و مورد نظر خود و با هدف ایجاد نظام در عرصه‌ی فعالیت‌های اقتصادی و تأمین مصالح جامعه، مقررات اجرایی را وضع و سیاست‌هایی را طراحی می‌کند و این مربوط به وضع مقررات، سیاست‌گذاری و حکمرانی در اقتصاد است، نه عرضه‌ی کالاها و خدمات.

۱۱۲ سیاست‌های ثبیت اقتصادی عبارت‌اند از:

سیاست‌های پولی: به سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای مدیریت حجم پول و حفظ ارزش آن اعمال می‌کند گفته می‌شود که شامل سیاست‌های ابسطاطی و انطباضی می‌باشد.
سیاست‌های مالی: دولت‌ها برای مدیریت کلان اقتصاد کشور و اجرای وظایف خود بسته‌ی «سیاست‌های مالی» را اجرا می‌کنند که از دو ابزار درآمدها و مخارج دولت تشکیل شده است.

۱۱۳ (الف) با گذشت زمان و تکامل بشر به ویژه دستیابی به فناوری‌های نوین اجتماعی و کشف قوانین حاکم بر اجتماعات انسانی محدوده‌ی اقتدار دولت نیز وسیع تر شد.

ب) از آن جایی که درآمد اقشار ضعیف جامعه متناسب با افزایش قیمت‌ها، افزایش نمی‌یابد، افراد جامعه در تهیه‌ی کالاهای مورد نیاز خود با مشکل روبرو شده و سطح رفاه عمومی کاهش می‌یابد.

۱۱۴ (الف، ب و ج) دولتها برای تحقق اهداف خود سه نوع برنامه دارند؛ کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلند‌مدت که در این میان بودجه یک برنامه‌ی کوتاه‌مدت یک‌ساله است که در آن منابع درآمدی و مخارج برنامه‌ای پیش‌بینی شده است. هرگاه مخارج بودجه از درآمدهای آن بیشتر باشد، به اصطلاح با «کسری بودجه» روبرو هستیم. با توجه به قانون، بودجه ابزار کنترلی مجلس بر دولت است.

۱۱۵ (الف) در کشور ما، به موجب اصل ۵۲ قانون اساسی، بودجه‌ی سالانه‌ی کل کشور توسط دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌شود.

ب) سند تقریغ بودجه تفاوت ارقام پیش‌بینی شده را با مخارج واقعی محقق شده و درآمدهای واقعی وصول شده بررسی می‌نماید و دستیابی به اهداف و نیز پایبندی و یا عدم پایبندی دستگاه‌ها به تکالیف بودجه را مشخص می‌سازد.

۱۱۶ (الف)

$$\text{میلیون ریال } 2 = \frac{1}{100} \times 20 \Rightarrow 20 \times \frac{1}{100} = 2 \text{ میلیون ریال}$$

$$\text{میلیون ریال } 1 = \frac{1}{100} \times 10 \Rightarrow 10 \times \frac{1}{100} = 1 \text{ میلیون ریال}$$

$$\text{میلیون ریال } 3 = \frac{2}{100} \times 15 \Rightarrow 15 \times \frac{2}{100} = 3 \text{ میلیون ریال}$$

$$\text{میلیون ریال } 6 = \frac{3}{5} \times 10 = 6 \text{ میلیون ریال} = \text{جمع مالیات پرداختی ماهانه}$$

(ب)

$$\text{میلیون ریال } 58 = 6 - \frac{6}{5} = 6 - 1.2 = 4.8 \text{ مانده‌ی خالص ماهانه}$$

$$\text{میلیون ریال } 70 = 58 \times 12 = 70.2 \text{ مانده‌ی خالص سالانه}$$

۱۰۴ همه‌ی داده‌ها به غیر از X را مرتب می‌کنیم:

$$53, 60, 63, 65, 68, 71, 75$$

فراوانی تمام داده‌ها برابر ۱ است، پس داده‌ی X باید با یکی از داده‌ها برابر بوده تا برابر مُد باشد. از طرفی صورت سؤال خواسته است که مُد، میانه و میانگین باهم برابر باشند، پس:

$$\text{مُد} = X$$

$$\frac{\text{مجموع}}{\text{تعداد}} = \bar{X} = \text{میانگین}$$

$$= \frac{53+60+63+65+68+71+75+X}{8} = \frac{455+X}{8}$$

$$\text{مُد} = \text{میانگین}$$

$$\Rightarrow \frac{455+X}{8} = X \Rightarrow 8X = 455 + X \Rightarrow 7X = 455 \Rightarrow X = 65$$

تا اینجا ۶۵ هم میانگین است و هم مُد، به سادگی بررسی می‌شود که ۶۵ میانه نیز هست، پس به ازای $X = 65$ ، هر سه شاخص مرکزی با هم برابرند.

۱۰۵ (۳) می‌دانیم میانگین داده‌ها همیشه بین کمترین و بیشترین داده قرار می‌گیرد.

بنابراین میانگین باید بین ۳۰ و ۵۰ قرار گیرد، که فقط گزینه‌ی (۳) مابین این دو عدد قرار دارد.

۱۰۶ (۱) هر تغییری که بر تمام داده‌های آماری اعمال کنیم، بر میانه نیز اعمال می‌شود، بنابراین:

$$100 + 20 = 120 \rightarrow 100 + 20 = 20 \text{ واحد اضافه}$$

$$120 \div 2 = 6 \rightarrow \text{ تقسیم بر ۲}$$

۱۰۷ (۴) با توجه به رابطه‌ی میانگین وزنی داریم:

$$\bar{X} = \frac{f_1 X_1 + f_2 X_2 + f_3 X_3 + f_4 X_4}{f_1 + f_2 + f_3 + f_4}$$

که در این رابطه f_i ضریب درس i ام و X_i نمره‌ی درس i ام می‌باشد، بنابراین:

$$\bar{X} = \frac{4 \times 5 + 5 \times 8 + 3 \times 10 + 3 \times 20}{4 + 5 + 3 + 3} = \frac{20 + 40 + 30 + 60}{15} = \frac{150}{15} = 10$$

$$\Rightarrow 8 + 2a = 10 \Rightarrow 2a = 2 \Rightarrow a = 1$$

۱۰۸ (۲) با بررسی منحنی نرمال درمی‌باییم که تقریباً ۹۹/۹ درصد از مشاهدات، بین $\bar{X} - 3\sigma$ و $\bar{X} + 3\sigma$ قرار دارند.

۱۰۹ (۳) انحراف معیار داده‌ها هنگامی صفر است که همه‌ی داده‌ها با هم برابر باشند. بنابراین چون داده‌ی آخر ۱۳ است، پس داده‌های X_1, X_2, \dots, X_n همگی مساوی ۱۳ هستند، پس میانگین آن‌ها هم ۱۳ است.

۱۱۰ (۱) با توجه به رابطه‌ی دوم واریانس داریم:

$$\sigma^2 = \frac{a^2 + b^2 + c^2 + d^2}{n} - (\bar{X})^2$$

واریانس تعداد میانگین

بنابراین داریم:

$$\sigma^2 = \frac{a^2 + b^2 + c^2 + d^2}{4} - (10)^2 \Rightarrow \sigma^2 = \frac{a^2 + b^2 + c^2 + d^2}{4} - 100$$

$$10\sigma^2 = \frac{a^2 + b^2 + c^2 + d^2}{4} \Rightarrow a^2 + b^2 + c^2 + d^2 = 10\sigma^2 \times 4 = 420$$



۱۴۰ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۲): حال عاشق را تنها عاشق درک می‌کند.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) بلاکشی عاشق
- (۳) تحمل ناپذیر بودن غم جدایی
- (۴) لذت رنج عاشقی / وفاداری عاشق با وجود جفای معشوق

۱۴۱ مصوت‌ها: جُز | نا | م ـ | تُ | نیست | بَر | زَ | با | نَم
(به تعداد هجاهای، مصوت داریم). (۹) مصوت

۱۴۲

ز	چشمت	جل	ن	دز	نَ	ما	فَ	ه	ما
-	-	ع	لِ	-	ـ	ـ	ـ	ـ	-
-	-	ـ	ـ	-	-	-	-	-	-
ـ	-	ـ	ـ	-	-	-	-	-	-
ـ	-	ـ	ـ	-	-	-	-	-	-
ـ	-	ـ	ـ	-	-	-	-	-	-
ـ	-	ـ	ـ	-	-	-	-	-	-
ـ	-	ـ	ـ	-	-	-	-	-	-
ـ	-	ـ	ـ	-	-	-	-	-	-
ـ	-	ـ	ـ	-	-	-	-	-	-

۱۴۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) نشسته و بسته: سجع مطرّف

(۲) بمیرند و بگیرند: سجع متوازی

(۳) بکوشید و بپوشید: سجع متوازی

۱۴۴ ارزش موسیقایی سجع مطرّف کمتر از سجع متوازی است.

بیازارد، بیارد: سجع مطرّف

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) بشویم، نگوییم: سجع متوازی

(۲) ورد، درد: سجع متوازی

(۴) باغ، داغ: سجع متوازی

۱۴۵ موازنۀ:

گفت	که	گفتم	من	تو	لعل	ب	کز	لطایف	این
ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ
ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ

۱۴۶ بررسی آیات:

ج) موازنۀ:

ماست	بر	غامت	که	مفشن	طره
ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ
ـ	ـ	ـ	ـ	ـ	ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ

ـ



۲ بررسی عبارت نادرست:

۱۵۵) (ج) فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی، نه تنها به آرمان‌های انقلاب فرانسه نرسید بلکه با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوجگرایی، یأس، نامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها انجامید.

۱۵۶) (د) در فرهنگ غرب گرایش به دین و معنویت از سرگرفته شده است و حتی برای پاسخ به نیازهای فطری آدمی به معنویت، دین‌های جدید و عرفان‌های رنگارانگ همانند قارچ از زمین روییده‌اند و عده‌ای از آن‌ها پیروی می‌کنند.

۱۵۷) (ب) غفلت از ابعاد معنوی بحران فرهنگی را به دنبال می‌آورد. تمامی چالش‌های جهانی، از سکولاریسم، اومانیسم و روشنگری که عمیق‌ترین لایه‌ی فرهنگ معاصر غرب هستند، برمی‌خیزند، ولی بحران‌های معرفتی و معنوی به این لایه تعلق دارند.

۱۵۸) (د) فرهنگ مدرن، طبیعت را ماده‌ی خام و بی‌جانی می‌داند که انسان اجازه‌ی هرگونه تصرفی را در آن دارد.

۱۵۹) (د) در نگاه توحیدی، طبیعت و هر چه در آن است، آیات و نشانه‌های خداونداند. همه‌ی موجودات طبیعی به تسبیح خدا مشغول‌اند و به سوی او بازمی‌گردند. در نگاه اساطیری هم طبیعت، ماده‌ای خام نیست بلکه از ابعاد و نیروهای ماورائی برخوردار است.

۱۶۰) (ب) انسان مدرن به دلیل نگاه دنیوی و سکولار خود، نگاه دینی و معنوی به طبیعت را کوکانه می‌پندارد.

۱۶۱) (د) آسیب‌های مربوط به فقر و غنا همواره متوجه قشرهای فقیر و ضعیف جامعه است، ولی آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی تمامی جامعه را دربر می‌گیرد. البته سرمایه‌داران به رغم آسیب‌هایی که می‌بینند، با استفاده از ابزارهایی که دارند؛ فشارهای ناشی از بحران‌های اقتصادی را به اقصار ضعیف و تولیدکنندگان خرد انتقال می‌دهند. به همین دلیل، بحران اقتصادی اغلب با مسئله‌ی فقر و غنا پیوند می‌خورد و بر دامنه‌ی آن می‌افزاید.

۱۶۲) (د) اعتراض روشنگران چپ به روش‌نگران نسل اول، به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام‌ستیری آنان نیست، بلکه از نوع اعتراضاتی است که طی قرن بیست در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت.

۱۶۳) (د) نخستین بیدارگران اسلامی به خطر کشورهای غربی و شیوه‌ی برخورد دولت‌های اسلامی در برابر غرب توجه داشتند و خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی بودند.

۱۶۴) (ب) منورالفکران غرب‌گرا که در قدمهای نخست از ضرورت اصلاحات در دولت‌های کشورهای اسلامی خود سخن می‌گفتند، در نهایت با حمایت کشورهای غربی، حکومت‌های سکولار را در جوامع خود تشکیل دادند.

۱۶۵) (ب) با فروپاشی بلوک شرق و از بین رفتن جاذبه‌های روشنگری چپ در سطح جهانی، جریان چپ در کشورهای اسلامی نیز جاذبه‌ی خود را از دست داد و غرب‌گرایان این جوامع، دیگر باز به اندیشه‌های لیبرالیستی غربی روی آوردند. ره‌آورد حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری است.

۱۶۶) (ب) قدرت حاکمان سکولار وابسته به قدرت جهانی استعمار بود. آنان با اتکا به این قدرت، اقدام به از بین بردن مظاهر دینی و اسلامی، حذف ساختارهای اجتماعی پیشین و ایجاد ساختارهای اجتماعی جدید می‌کردند. دولت‌های کشورهای مسلمان به میزان دوری از سنت دینی و اسلامی، آسیب‌پذیری بیشتری در برابر کشورهای غربی پیدا می‌کردند.

۴ حیف و طرح: سجع متوازن

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱۶۷) (ا) مال و سال: سجع متوازن

۱۶۸) (ب) خسته و بسته: سجع متوازن

۱۶۹) (ا) مفهوم گزینه‌ی (۱): ضرورت پرهیز از کسانی که از عشق بیهوداند.

۱۷۰) (ب) مفهوم مشترک بیت سوال و سایر گزینه‌ها: جان‌بازی عاشق واقعی در راه عشق

۱۷۱) (ب) مفهوم گزینه‌ی (۲): خودکم‌بینی عاشقانه / بستنده کردن به کمترین بهره از معشوق

۱۷۲) (ب) مفهوم مشترک عبارت سوال و سایر گزینه‌ها: سفارش به قناعت و مناعت طبع

جامعه‌شناسی

۲ آگوست کنت جامعه‌شناس فرانسوی، معتقد بود فاتحان در

گذشته‌ی تاریخ با غاییم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند ولی با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. از دیدگاه او جنگ در فرهنگ و جامعه‌ی جدید غربی، امری ذاتی نیست بلکه امری عارضی و تحمیلی است. وقوع دو جنگ بزرگ جهانی در نیمه‌ی اول قرن بیستم، خطا بودن نظریه‌ی او را نشان می‌دهد. از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود. زمینه‌های فرهنگی این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب داشت.

۱۷۳) (د) دو جنگ جهانی با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد. هیچ یک از این دو جنگ، منشاً دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت. طرف‌های درگیر در این دو جنگ، در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی، رفتار خود را توجیه می‌کردند. بنابراین این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب داشت.

۱۷۴) (ب) بلوک شرق و غرب هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قرار دادند و تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ سرد بین این دو بلوک، به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی این دو ادامه یافت و به اقتصاد کشورهای صنعتی یعنی اقتصاد وابسته به تسليحات نظامی رونق بخشید.

۱۷۵) (د) نظریه‌پردازان غربی پس از فروپاشی بلوک شرق، طرف دیگری را برای جنگ جستجو می‌کنند ... نظریه‌ی «جنگ تمدن‌ها» توسط ساموئل هانتینگتون مطرح شد. وی از آخرین موحله‌ی درگیری‌ها در جهان معاصر با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند ... و در این میان، فرهنگ اسلامی بزرگ‌ترین تهدید برای غرب است.

۱۷۶) (ب) طی قرن بیستم نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد بلکه سال‌های پایانی قرن بیستم شاهد بازگشت مجدد نگاه معنوی و دینی، به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بود. بعضی از این موج که نشانه‌ی بحران معنویت در فرهنگ غرب است، با عنوانین «افول سکولاریسم» و «پاسکولاریسم» یاد کردند.

۱۷۷) (ج) فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی، نه تنها به آرمان‌های انقلاب فرانسه نرسید بلکه با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوجگرایی، یأس و نامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها انجامید.

۱۷۸) (الف) چالش‌های جهانی اغلب پایان نمی‌یابند و علی‌رغم بروز چالش‌های جدید باقی می‌مانند. برای مثال اگرچه چالش فقر و غنا در قرن هجدهم بروز کرد اما هم‌چنان پایرجاست.



۱۶۸ **۴** ما با شناخت قواعد زندگی در اجتماعات مختلف می‌توانیم

از فرصت‌های آن‌ها برخوردار شویم و از آسیب‌های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان بمانیم.

علوم اجتماعی درباره فرستاده و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه‌ی صحیح کنند.

قدرت پیش‌بینی علوم اجتماعی به دلیل آگاهانه و ارادی بودن کنش‌های انسانی و تنوع آن‌ها، از پیجیدگی بیشتری نسبت به علوم طبیعی برخوردار است.

۱۶۹ **۳** جغرافیای انسانی، زبان‌شناسی و باستان‌شناسی از جمله رشته‌هایی هستند که پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.

۱۷۰ **۲** بررسی عبارت نادرست:

ج) نمی‌توان طبیعت و جامعه را یکسان دانست؛ زیرا جامعه مانند ماشین و بدن انسان نیست و یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه، تسلط انسان بر جامعه را همان‌طور که بر طبیعت تسلط یافته است، به دنبال نخواهد داشت.

۱۷۱ **۴** (الف) مدیر بخشی از اداره که مدیر کل می‌شود ← تحرک اجتماعی صعودی (۱)

ب) مدیر بخشی از اداره که مدیر بخش دیگری می‌شود ← تحرک اجتماعی افقی (۲ و ۳)

ج) مدیر کل اداره که مدیر بخشی از اداره می‌شود ← تحرک اجتماعی نزولی (۴)

۱۷۲ **۲** فلاحت (کشاورزی) ← مستحب و سازنده
دلایل ← مکروه
رباخواری ← حرام و مخرب

۱۷۳ **۲** طبقه‌ی سوم از نظر قانونی و اجتماعی از هیچ اهمیت و اعتباری برخوردار نبود.

۱۷۴ **۳** هویت فرهنگی جهان اجتماعی، پدیده‌ای گستردتر از هویت اجتماعی افراد است. هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

۱۷۵ **۲** بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی، توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد. (ج) تزلزل فرهنگی هنگامی رخ می‌دهد که عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌هایی که هویت فرهنگی جهان اجتماعی را می‌سازند، مورد تردید قرار گیرند و ثبات و استقرار خود را در زندگی مردم از دست بدنهند.

(الف) گاهی تعارض فرهنگی یا همان شیوه‌ی زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی تداوم می‌یابد و جهان اجتماعی نمی‌تواند کنش‌های اجتماعی را براساس فرهنگ خود سامان دهد.

۱۷۶ **۳** جهان اسلام اینک با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که جهان غرب القا می‌کرد، جستجو می‌کنند.

انقلاب اسلامی ایران، حاصل یک سده مقاومت هویت اسلامی ایران در برابر هجوم سیاسی و اقتصادی غرب بود. جامعه‌ی ایران به رهبری امام خمینی (ره) و با استفاده از آموزه‌های قرآن و اهل بیت (ع) به هویت اسلامی خود بازگشت.

۱۶۱ **۱** رویکرد تجویزی و انتقادی به بایدها و نبایدهای پدیده‌ی اجتماعی مورد مطالعه نظر دارد.

در رویکرد تبیینی - تفہمی، کشف معانی، تنها در صورتی که در قالب تبیین‌های تجربی بیان گردد، ارزش علمی دارد.

تفہم و تفسیر به عنوان روش ویژه‌ی علوم انسانی و اجتماعی به رسمیت شناخته می‌شود.

ممکن است در تبیین علاوه بر چرایی به چگونگی هم اشاره شود.

۱۶۲ **۳** جامعه‌شناسان در شناختن نظام اجتماعی، به این پرسش‌ها توجه می‌کنند؛ قواعد و هنجارهای با هم زندگی کردن چگونه به وجود می‌آیند؟

چگونه دوام می‌آورند؟ چگونه تغییر می‌کنند؟ جامعه‌شناسان برای شناختن نظام، از امور آشنا و مأنوس، آشنایی‌زدایی می‌کنند؛ یعنی از دید یک فرد غریبه به موضوعات آشنا و روزمره‌ی اطراف خود نگاه می‌کنند و در کنار بی‌نظمی، نظم را می‌شناسند.

۱۶۳ **۴** الگوی مقاومت آمرلی، نظامی نبود، بلکه کاملاً فرهنگی بود.

مبارزه‌ی نظامی از نظم مشخصی پیروی می‌کند، اما شکل دیگری از مبارزه وجود دارد که جنگ‌های نامنظم شهرت یافته است. مقاومت مردم مسلمان آمرلی، نمونه‌ای از جنگ‌های نامنظم است. در جنگ‌های نامنظم افراد از نظم موجود پیروی نمی‌کنند، بلکه از آن فراتر می‌روند و با ارزش‌ها و معانی پیوند می‌خورند. کنش اجتماعی خشت بنای جامعه است و تمامی پدیده‌های اجتماعی خرد و کلان با کنش‌های اجتماعی پدید می‌آیند. ساختارهای اجتماعی، هر چقدر هم جاافتاده و باسایقه باشند، با کنش‌های افراد به وجود آمده‌اند و برقرارند.

رویکرد پوزیتیویستی بر آن چه مشاهده می‌شود، تمرکز می‌کند و اغلب معنای کنش و آن چه درون انسان می‌گذرد را نادیده می‌گیرد.

۱۶۴ **۲** قواعد اقتصادی با قواعد زندگی خانوادگی یا قواعد سیاسی از طریق ساختار اجتماعی همانگی می‌شود و ساختار اجتماعی را در گروههای رسمی مانند سازمان‌ها بیشتر می‌توان دید.

جامعه‌شناسی پوزیتیویستی، نظام اجتماعی را بیشتر براساس مناسبات نظام اجتماعی یک ساختار اجتماعی پویا است. بیرونی توضیح می‌دهند.

۱۶۵ **۴** نظام اجتماعی همانگی می‌شود زنده تلاش می‌کند با تغییر در خود و محیط، نیازهای خود را تأمین کند و خود را در بلندمدت حفظ نماید.

۱۶۶ **۲** دانش عمومی (همگانی) به سبب عادت از نظر و توجه شما پنهان است.

هر فرد، گروه، قوم، جامعه و امتی یک ذخیره‌ی دانشی دارند که راهنمای زندگی آن‌هاست.

زبان، یک پدیده‌ی اجتماعی است که در ارتباط با آن، دانش عمومی، دانش سخنگویان زبان فارسی و دانش علمی، دانش متخصصان زبان فارسی است.

۱۶۷ **۱** گاهی در جامعه بین دانش عمومی و دانش علمی تعارضاتی پدید می‌آید. اعضای جامعه برای حل این تعارضات تلاش می‌کنند. حل تعارضات گاه با دست برداشتن از بخشی از ذخیره‌ی دانشی به نفع بخشی دیگر و گاه با طرح ایده‌های جدید انجام می‌شود.

علوم از نظر موضوع متفاوت‌اند؛ مثلاً موضوع فلسفه «وجود»، موضوع ریاضی «کمیت»، موضوع فیزیک «طبیعت» و موضوع زیست‌شناسی «موجود زنده» است. اگر دانش همگانی نباشد، زندگی اجتماعی ما مختل می‌شود و جهان اجتماعی فرو می‌پاشد.



از نظر افلاطون، گرچه حس اعتبار دارد، اما از درجه‌ی اهمیت کمتری برخوردار است.

این حکما سعی در جهت هیچ نظریه‌ای نکردند، بلکه سعی کردند شناخت صحیح را بیابند. مصنویت از خطای فایده منطق است. منطق برای جلوگیری از خطای، شیوه‌های مقابله با مغالطات را آموزش می‌دهد.

۱۸۲ درباره‌ی ارزش راههای شناخت و توانایی آن‌ها در رساندن انسان به معرفت و شناخت، همواره میان فیلسوفان گفت‌وگو بوده است؛ بحث‌های فراوانی به خصوص درباره‌ی میزان توانایی حس و عقل در شناخت واقعیت صورت گرفته است. گروهی به حس و گروهی دیگر به عقل اهمیت بیش‌تری داده و هر گروه هم دلایلی برای مدعای خود آورده‌اند.

۱۸۳ انسان‌شناسی فلسفی به مسائل مهم و بنیادین درباره‌ی انسان، از قبیل چیستی انسان، جایگاه او در جهان، آینده‌ی او و نیز ویژگی‌های متمایز انسان و هویت اخلاقی او می‌پردازد. ویژگی‌های حفاظت از بدن انسان جزء طبیعت است و خاص بدن انسان و متمایز نیست و همچنین حقیقت انسان را مورد سؤال قرار نمی‌دهد.

۱۸۴ حقیقت انسان، حقیقتی دو بعدی است: روح و بدن. اما روح، براساس این مکتب، چیزی ضمیمه‌شده به بدن نیست، بلکه نتیجه‌ی رشد و تکامل خود جسم و بدن است. به عبارت دیگر از نظر این گروه، روح و بدن دو چیز مجزا نیستند که کنار هم قرار گرفته باشند، بلکه این‌ها وحدتی حقیقی دارند به گونه‌ای که یکی (روح) باطن دیگری (بدن) است. بنابراین هر اتفاقی در روح بیفتند، در بدن ظاهر می‌شود و هر اتفاقی در بدن رخ دهد، بر روح تأثیر می‌گذارد. از نظر حکمت متعالیه روح انسانی آخرین درجه‌ی تکاملی است که موجودات زنده می‌توانند به آن برسند. دلیل تأثیر متقابل روح و بدن، وحدت آن دو است.

۱۸۵ از نظر داروینیست‌ها، چون تفاوت واقعی‌ای میان انسان و سایر حیوانات وجود ندارد، نمی‌توان برای انسان ارزش ویژه‌ای قائل شد. مثلاً اگر انسان به اخلاق و فضائل اخلاقی توجه کرده، به این دلیل نبوده که فضیلت‌گرایی در نهاد و فطرت او وجود داشته، بلکه به این دلیل بوده که انسان، ناچار، وارد زندگی اجتماعی و زیست اجتماعی شده و این زیست اجتماعی او را قادر به ابداع اصول اخلاقی و رعایت آن‌ها کرده است.

۱۸۶ ارسسطو، کتابی به نام «درباره‌ی نفس» دارد که خود شامل سه کتاب است. وی در این کتاب، خود را در مقابل کسانی که فقط به بدن قائل بودند، پیرو افلاطون می‌داند که معتقد به نفس بود. وی حیات را مربوط به نفس می‌دانست و معتقد بود بدن از آن جهت زنده است که متصل به نفس است.

۱۸۷ مراحل سفرهای چهارگانه‌ی عرف‌عبارت است از:

مرحله‌ی اول: سفری از خلق به سوی حق (خداآنده)، در این سفر سالک می‌کوشد از این عالم طبیعت و «منیت» خود بگذرد و مراتب کمال را طی کند تا به خدا وصل شود.

مرحله‌ی دوم: سفر در حق با حق؛ در این سفر عارف تلاش می‌کند با کمک خداوند، در صفات و اسمای او سیر کند و صفات الهی را در خود محقق سازد. مرحله‌ی سوم: سفر از حق به خلق با حق؛ در این مرحله سالک سوی خلق می‌آید تا آنان را به حق راهنمایی کند. البته در این بارگشت، خداوند با اوست، یعنی او ذات حق را در همه چیز مشاهده می‌کند.

مرحله‌ی چهارم: سفر در خلق با حق؛ در این سالک سفر به کمک مردم می‌آید تا به اذن خداوند آنان را سوی حق سیر دهد و به سمت خداوند پیش ببرد.

۱۷۷ ممکن است یک جهان اجتماعی در مواجهه با جهان اجتماعی دیگر، ضمن پذیرش بخش‌هایی از آن، هویت جدیدی به دست آورد و بدون این که به جهان اجتماعی مقابله ملحق شود، دچار تحولات هویتی می‌گردد. جهان غرب طی جنگ‌های صلیبی، پس از رویارویی با فرهنگ اسلامی و پذیرش برخی لایه‌های آن، بدون آن که به جهان اسلامی بپیوندد، تحولات هویتی پیدا کرد.

اگر جهان اجتماعی با حفظ عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های خود، با جهان اجتماعی دیگر تعامل و دادوستد داشته باشد و در محدوده‌ی هنجارها و شیوه‌ی زندگی، عناصری را از جهان اجتماعی دیگر بگیرد و در صورت لزوم، تغییرات لازم را در آن‌ها پدید آورد، زمینه‌ی گسترش و پیشرفت خود را فراهم می‌آورد.

۱۷۸ جهان اجتماعی هنگامی به دادوستد و تعامل می‌پردازد که اعضای آن، به طور فعال و خلاق براساس نیازها، مشکلات و مسائل خود، با جهان اجتماعی دیگر رویارو شوند، اما اگر اعضای آن مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و در نتیجه حالت فعل و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدھند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شوند و در آن صورت عناصر فرهنگی دیگر را بدون تحقیق و گزینش و به صورت تقليدی فرا می‌گیرند.

اگر عقاید و ارزش‌های یک جهان اجتماعی، مانع از آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جهان دچار از خودبیگانگی حقیقی (فطري) می‌شود.

۱۷۹ هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. روایتی از این هویت را در شاهنامه‌ی فردوسی می‌توان دید.

این زبان (زبان فارسی دری) به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، از محدوده‌ی زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به عنوان زبان دوم جهان اسلام، مرزهای امپراتوری‌های گورکانی و عثمانی را در نوردهید و در مناطق مختلف جهان اسلام، از هندوستان و تبت، تا آسیای صغیر و شبه‌جزیره‌ی بالکان گسترش یافت.

۱۸۰ در دیگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی و یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود.

قدرت سیاسی و نظامی غرب در نخستین رویارویی‌ها، بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت و این امر سبب شد تصویری که شرق‌شناسان و تاریخ‌نگاران غربی از هویت جهان اسلام القا می‌کردند، در بین جوامع اسلامی و از جمله در جامعه‌ی ایران رواج پیدا کند.

فلسفه و منطق

۱۸۱ اولین دوره‌ی معرفت‌شناسی به دوره‌ی یونان باز می‌گردد. در این دوره، معرفت‌شناسی به صورت مستقل مطرح نبود.

۱۸۲ در میان مجادلات طرفداران عقل و حس، حکیمانی مثل سقراط، افلاطون و ارسسطو کوشیدند راههای معتبر شناخت و روش‌های رسیدن به آن را تبیین کرده و راههای گریز از خطای را هم توضیح دهند. ارسسطو با تدوین منطق گامی مهم در این زمینه برداشت و توافق قواعد استدلال و شیوه‌های مخصوص ماندن از خطای مغالطه را آموزش دهد و مانع دچار شدن انسان‌ها به سفسطه شود.



۲۰۲ به مجموعه عوامل فرازیستی که باعث به حرکت درآوردن رفتار و شناخت ما می‌شود، نگرش می‌گویند.
موتور حرکتی انسان، انگیزه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) عوامل شکل‌دهنده‌ی نگرش، متنوع است.

(۳) انسان و حیوان، در پاسخ به نیازهای زیستی، عوامل انگیزشی مشترکی دارند.

۲۰۳ وقتی یادگیرندگان شکست را به چیزی نسبت می‌دهند که نمی‌توانند آن را کنترل کنند (مانند توانایی پایین و دشواری تکلیف) انگیزه‌ی بسیار کمی برای جبران آن خواهد داشت، اما نسبت دادن شکست به تلاش و برنامه‌ریزی به جهت این‌که در اختیار فرد هستند، شکست را جبران کرده و ما را به توفیق می‌رساند.

نکته: در کتاب به شناس اشاره‌ی مستقیم نشده است، اما از آن جایی که تحت کنترل مانیست، پس انگیزه‌ی جبران را کاهش می‌دهد.

۲۰۴ بررسی دروس هر رشتہ ← مثال توضیحی برای بیان ویژگی‌های هر انتخاب یا اولویت است.

انتخاب رشتہ‌ی علوم انسانی ← مثال توضیحی برای اجرای بهترین اولویت است.
۲۰۵ دست، دست کردن و کار امروز را به فردا انداختن ← سبک

تصمیم‌گیری اجتنابی

تعارض و مردّ بودن برای انتخاب بین دو امر نامطلوب و ناخواستنی (رفتن به مهمنانی ای که علی آن را دوست ندارد و دیدن برنامه‌ی کسل‌کننده‌ی تلویزیون به تنها‌ی در خانه) ← تعارض اجتناب - اجتناب

۲۰۶ تعارض ← محصول ناتوانی در تصمیم‌گیری انگیزه ← عاملی که شما را برمی‌انگیزد، به حرکت وا می‌دارد و به سوی رفتار معین سوق می‌دهد.

۲۰۷ وقتی شخص دارای دو شناخت هم‌زمان و در تضاد باشد که با یکدیگر در تضاد باشد می‌گویند او دارای ناهمراه‌ی شناختی است. در گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) فرد به چیزی اعتقاد دارد، ولی رفتار او متضاد با باورش می‌باشد، اما در گزینه‌ی (۲) باور و رفتار فرد با هم متناسب است.

۲۰۸

تصمیم‌گیری براساس تعداد اولویت‌ها

ساده
پیچیده

توجه به موضوع انتخاب‌ها
مفاهیم مربوط به تصمیم‌گیری
سروکار داشتن با اولویت‌ها
انتخاب بهترین اولویت

انتخاب رشتہ‌ی تحصیلی، یک تصمیم فردی است.

۲۰۹ بیش‌تر افراد به از دست دادن، بیش‌تر از به دست آوردن حساس هستند. این نکته را اصطلاحاً «فرار از ضرر» می‌گویند. به همین دلیل بیش‌تر مردم تمایلی به پذیرفتن شرط ۵۰ - ۵۰ ندارند.

۲۱۰ ویژگی‌های افراد مبتلا به درماندگی آموخته شده:

← به این باور می‌رسند که هیچ کاری از من ساخته نیست.

← فرد اطمینان به خود را از دست می‌دهد.

← به موجودی بی‌تحرک و خنثی تبدیل می‌شود.

← احساس می‌کند کنترل اوضاع از دستش خارج شده است.

← کوشش را با پیشرفت مرتبط نمی‌داند.

← فکر می‌کند هر کاری انجام دهد، به موفقیت نمی‌رسد.

← پیامدهای رفتار را مستقل از خود رفتار می‌داند.

۱۸۹ پروتاگوراس می‌گفت: حقیقت همان چیزی است که حواس هر کس به آن گواهی می‌دهد (یعنی او به حواس و حقیقت باور دارد)؛ یعنی هر چیزی، برای کسی که به آن معتقد است، حقیقت به شمار می‌رود، حتی اگر برای کسی دیگر چنین نباشد. بنابراین حقیقت امری یکسان نیست و نسبت به هر کسی می‌تواند متفاوت باشد (حقیقت نسبی). پروتاگوراس اعتقاد داشت که اشیا، هر طوری که در هر نوبت به نظر من می‌آیند، در آن نوبت همان‌طور هستند و هر طور که به نظر تو می‌آیند، برای تو نیز همان‌طور هستند.

۱۹۰ فارابی را به سبب جایگاه ممتازی که در حکمت و فلسفه دارد، معلم ثانی نامیده‌اند؛ همان‌طور که ارسسطو را معلم اول می‌گویند.

۱۹۱ هر کدام از موضوع و مجموعه که در نتیجه علامت مثبت دارد باید در مقدمات نیز علامت مثبت داشته باشد، ولی در گزینه‌ی (۲) این‌گونه نیست.

۱۹۲ در قضایای شخصیه همه‌ی مصادیق موضوع مورد نظر است، پس همیشه مثبت و دامنه‌ی مصدق محمول از قانون قضایای محصوره تبعیت می‌کند.

۱۹۳ برای این‌که با دو مفهوم بتوان یک قضیه‌ی منفصل حقیقی ساخت باید بین آن‌ها تباین برقرار باشد و حالت سومی متصور نباشد که فقط در گزینه‌ی (۲) این‌طور نیست.

۱۹۴ قضیه‌ی شرطی، شرط و جواب شرط دارد که در گزینه‌ی (۴) هر دو ذکر شده‌اند؛ اگر می‌خواهی رسوا شنوه (شرط) هم‌رنگ جماعت شو (جواب شرط).

۱۹۵ نتیجه‌ی گزینه‌ی (۳) می‌شود: «هیچ انسانی سنگ نیست»

۱۹۶ در قضایای منفصل حقیقی هم جمع در کذب محل است، هم جمع در صدق.

- در قضایای منفصل مانعه‌الجمع جمع در صدق محل است.
- در قضایای منفصل مانعه‌الرفع جمع در کذب محل است.

۱۹۷ بررسی گزینه‌ها:

(۱) مانعه‌الجمع است. یا هر دو ✗ یا هیچ‌کدام ✓

(۲) مانعه‌الجمع است. یا هر دو ✗ یا هیچ‌کدام ✓

(۳) مانعه‌الرفع است. یا هر دو ✓ یا هیچ‌کدام ✗

(۴) منفصل نیست. یا هر دو ✓ یا هیچ‌کدام ✓

۱۹۸ قیاس استثنایی از یک قضیه‌ی شرطی و قضیه‌ی حملی تشکیل می‌شود که قضیه‌ی دوم به قضیه‌ی اول استثنای وارد می‌کند. با این وصف، نتیجه‌ی قیاس استثنایی همواره یک قضیه‌ی حملی است.

۱۹۹ حد وسط باید هم از نظر لفظی و هم از نظر معنایی در دو مقدمه یکسان باشد، اگر مشترک لفظی باشد، فقط از نظر لفظی یکسان است و از نظر معنایی یکسان نیست، پس قیاس حد وسط ندارد یا حد وسطش عیناً مثل هم نیست. ← مغالطه‌ی عدم تکرار حد وسط

۲۰۰ اگر هم موضوع و هم محمول بخواهند + باشند، باید قضیه سالبه‌ی کلی باشد.

روان‌شناسی

۲۰۱ تصمیم‌گیری تکانشی ← در این سبک، فرد به صورت ناگهانی، باعجله و بدون محاسبه تصمیم می‌گیرد.

تصمیم‌گیری احساسی ← در این سبک، ملاک تصمیم‌گیری، عواطف و هیجانات زودگذر است.